

กว่า ๒๐๐ ปี

ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร

หน้าแรก

"การศึกษา" และ "พระพุทธศาสนา" ในสายตาของคนทั่วไป มองดูแล้วอาจไม่มีความเกี่ยวข้องกันเท่าใดนัก แต่แท้จริงแล้วหาเป็นเช่นนั้นไม่ ทั้งนี้เพราะความหมายของการศึกษา มิใช่หมายถึงเพียงการเล่าเรียนหนังสือ แสวงหาความรู้ในโรงเรียนปกติดังเช่นที่เรามักรับรู้กัน แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากยังรวมรวมถึงการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการเล่าเรียนเพื่อศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นการเรียนเพื่อสืบทอดต่อพระพุทธศาสนาให้เติบโตไปอย่างยั่งยืน ในรูปแบบที่เรียกว่า "การศึกษาพระปริยัติธรรม"

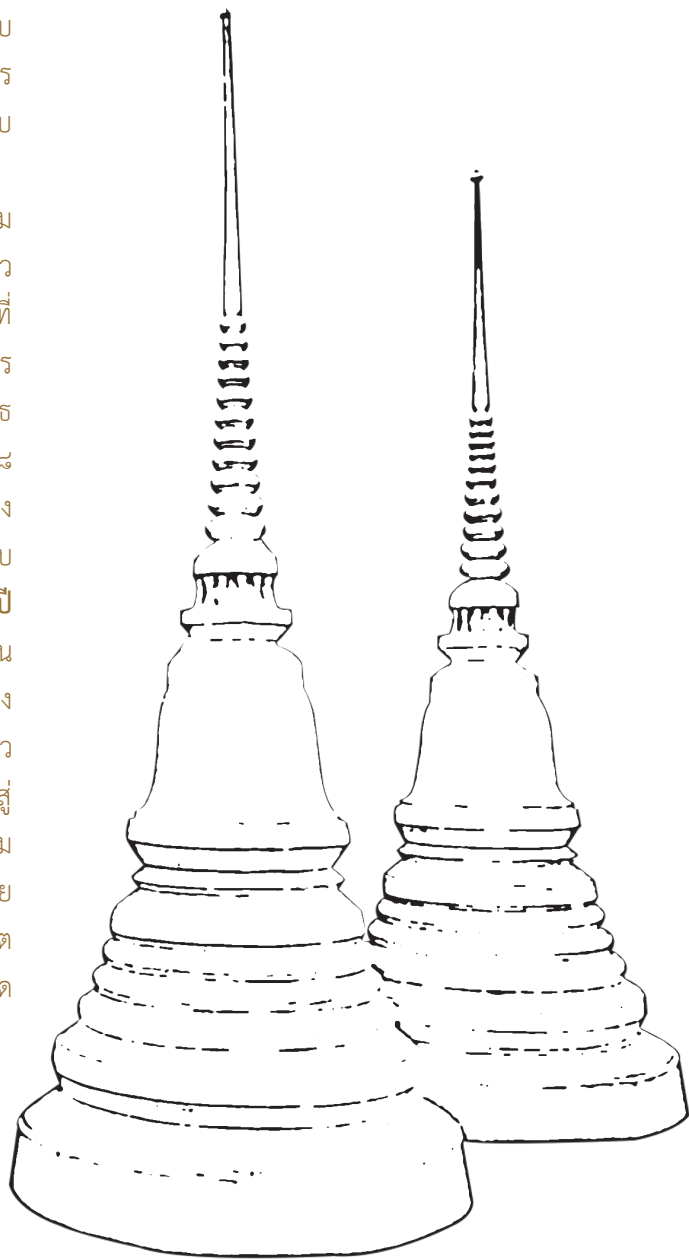
มูลนิธิพุทธรักษา ในฐานะองค์กรที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริมการศึกษาและทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ได้มีโอกาสรับรู้ถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์อันล้ำค่าและการทำงานด้านการศึกษาพระปริยัติธรรมที่ทุ่มเทของวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหารมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการสนับสนุนทุนการศึกษาปริยัติธรรมอันเป็นหัวใจของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่พระเถรกว่า ๔ ล้านบาท ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ แล้ว และมีแผนสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทางมูลนิธิฯ ตระหนักและเล็งเห็นว่า เรื่องราวทั้งดงามเหล่านี้ไม่ควรที่จะปล่อยให้เลือนหายไปกับกระแสสังคมและกาลเวลาที่ผ่านไป จึงได้จัดทำหนังสือ "กว่า ๒๐๐ ปี ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต" ที่อยู่ในมือของท่านเล่มนี้ขึ้น

ทางมูลนิธิฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการสืบทอดและเผยแผ่บันทึกหน้าประวัติศาสตร์ ตลอดจนเรื่องราวการศึกษาพระปริยัติธรรมของวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร ไปสู่สาธุชนคนรุ่นหลังให้ได้มีโอกาสรับรู้ และอาจส่งผลต่อเนื่องไปสู่ความร่วมมือในการช่วยกันพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมของประเทศไทยให้เกิดความเจริญงอกงาม เป็นหลักค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้เติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ หากหนังสือเล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ทางมูลนิธิฯ ขอน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้

ด้วยจิตคารวะ

มูลนิธิพุทธรักษา
BuddharaksaFoundation

กว่า ๒๐๐ ปี ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

หากใครได้เดินทางไปตามถนนอรุณอมรินทร์ ละแวกที่เรียกว่า **วังเดิม** จะผ่านวัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวงชั้นเอก อันประกอบด้วยสถาปัตยกรรมล้ำค่า ลำดับถัดมาเป็นที่ตั้งของกองทัพอากาศ ไล่เรื่อยมาอีกนิดเราก็จะได้พบวัดเล็กๆ แห่งหนึ่ง ตั้งอยู่บริเวณท้ายสุดของถนนวังเดิมก่อนที่จะกลับรถ เพื่อย้อนกลับหรือขึ้นสะพานข้ามฟาก (สะพานอนุทินสวัสดิ์) มองจากภายนอกวัดแห่งนี้ จะเห็นงานบูรณะปฏิสังขรณ์ตลอดจนการก่อสร้างอาคารใหม่ อยู่ประปราย ประเมินด้วยสายตาแล้วก็ยังคงเป็นวัดเล็กๆ ที่ชำรุดทรุดโทรมเก่าคร่ำคร่า อันเป็นผลสืบเนื่องมาทั้งจากกาลเวลาและการขาดปัจจัยอุปถัมภ์ดังเช่นวัดใหญ่ๆ ที่มีชื่อเสียงในละแวกเดียวกัน

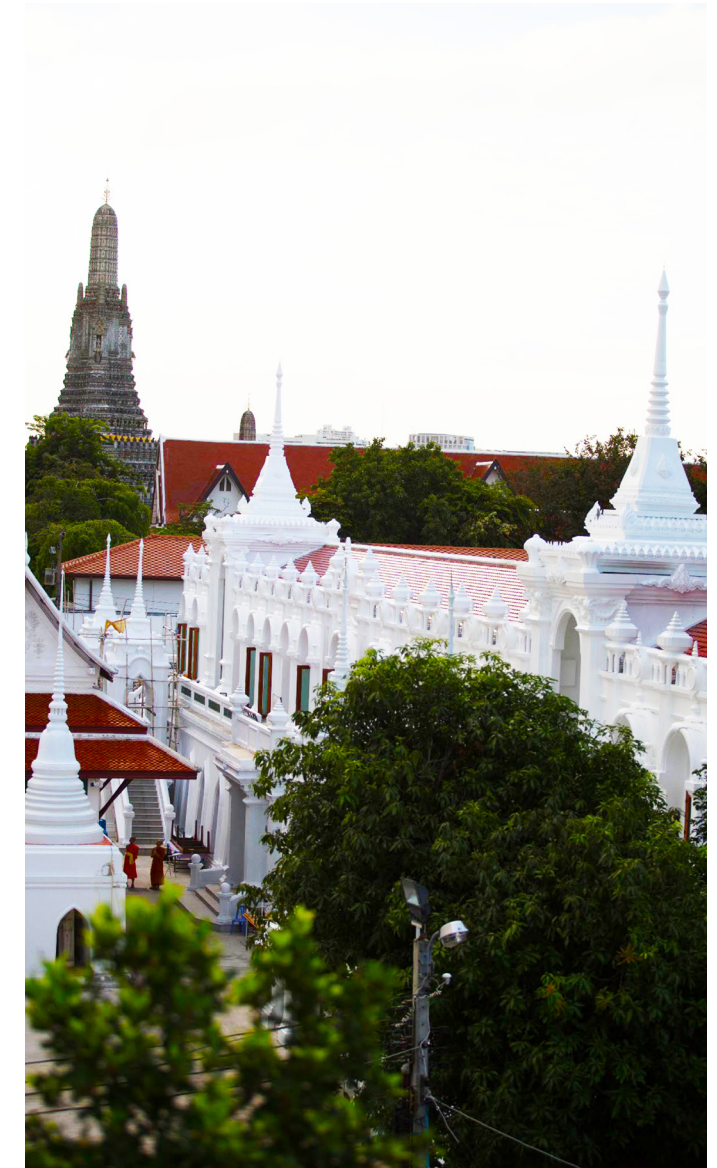
วัดเล็กๆ ที่ว่าแห่งนี้มีชื่อว่า **วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร** มีเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๓ งาน ด้านทิศเหนือติดกำแพงกองทัพอากาศ ทิศใต้ติดคลองบางกอกใหญ่ ฝั่งตรงข้ามคือวัดกัลยาณมิตร ทิศตะวันออกติดกำแพงกองทัพอากาศ และทิศตะวันตกติดบ้านเรือนประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่วัดและสะพานอนุทินสวัสดิ์

ความเก่าแก่ชำรุดทรุดโทรมของวัดโมลีโลกยาราม ไม่เพียงแต่การประเมินด้วยสายตาเท่านั้น แต่วัดแห่งนี้ยังเคยได้รับการจัดอันดับให้เป็นวัดที่ชำรุดทรุดโทรมมากที่สุด ๑ ใน ๕ ของวัดที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเลยทีเดียว

ด้วยความเล็ก คับแคบ และชำรุดทรุดโทรมนี้เองที่ทำให้ใครหลายต่อหลายคนมองข้ามวัดโมลีโลกยารามไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งนี้หากพวกเราคนไทยทุกคน พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ตลอดจนถึงนักเดินทางทุกท่านได้มีโอกาสชมวัดโมลีโลกยารามอย่างพินิจพิจารณา และทะลุผ่านร่องรอยความชำรุดทรุดโทรมอันเป็นเพียงเปลือกนอก เปิดอายนะทีทั้งหกของเราให้กว้างเพื่อเรียนรู้เรื่องราวของวัดแห่งนี้อย่างลุ่มลึก เมื่อนั้น ความมหัศจรรย์จะบังเกิด เราจะค้นพบสิ่งล้ำค่าที่ซ่อนเร้นอยู่ในวัดโมลีโลกยาราม สิ่งที่ได้ชื่อว่า เป็น **อัญมณีแห่งประวัติศาสตร์ของไทย** ที่ไม่เคยปรากฏขึ้นที่ไหนมาก่อนตลอดนับหลายร้อยปีที่ผ่านมา

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

(บน) ภาพมุมสูงแสดงให้เห็นที่ตั้งของวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร

(ซ้าย/ขวา) ภาพบรรยากาศรอบวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร

ปฐมบท กำเนิดวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

เริ่มต้นในชื่อ "วัดท้ายตลาด"

วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยปลายกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ราว พ.ศ. ๒๓๐๐ บริเวณที่วัดตั้งอยู่ปัจจุบันนี้เป็นส่วนท้ายตลาดของเมืองธนบุรี ซึ่งขณะนั้นเป็นบริเวณที่ตลาดล้าไปด้วยเรือสินค้าขนาดใหญ่ ค้าขายสินค้าสารพัด เนื่องจากเป็นบริเวณปากน้ำที่บรรจบระหว่างปากคลองบางกอกใหญ่ (คลองบางหลวง) และแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงกันข้ามเป็นบริเวณปากคลองตลาดในปัจจุบัน พ่อค้าแม่ค้าและชาวบ้านจึงร่วมกันสร้างวัดขึ้น ตั้งชื่อว่า **วัดท้ายตลาด** ปรากฏหลักฐานว่าเป็นวัดราชบุรณมาแต่เดิม

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ สมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี **สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี หรือ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช** ทรงเล็งเห็นว่าเขตพระราชวัง ซึ่งปัจจุบันคือบริเวณพื้นที่กองทัพเรือนั้นมีความคับแคบ จึงได้ตัดสินพระทัยที่จะรวมเขตพื้นที่วัดที่ชนาบข้างพระราชวังอยู่ขณะนั้นทั้ง ๒ แห่ง คือ วัดแจ้ง (วัดอรุณราชวราราม) และวัดท้ายตลาด (วัดโมลีโลกยาราม) เข้าไว้ในเขตพระราชวังด้วย ดังนั้น วัดโมลีโลกยารามในสมัยกรุงธนบุรีจึงนับได้ว่าเป็นเขตพระราชฐานชั้นนอก ซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมีประสงค์จะมาเพื่อทรงสวดมนต์และเจริญพระกรรมฐานในพระวิหารอยู่เป็นประจำ

นอกจากนี้ ในสมัยกรุงธนบุรี ซึ่งเป็นยุคที่บ้านเมืองมีการรบพุ่งทำสงครามกันอยู่เสมอ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ทรงโปรดให้ใช้บริเวณพระวิหารของวัดท้ายตลาดเป็นสถานที่เก็บเกลือ ซึ่งถือเป็นยุทธปัจจัยสำคัญในการรบในสมัยนั้น ด้วยเหตุนี้เองพระวิหารของวัดท้ายตลาดจึงถูกเรียกชื่อว่า **พระวิหารฉางเกลือ** นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบัน **พระวิหารฉางเกลือ** ยังคงตั้งอยู่ที่วัดโมลีโลกยารามราชวรวิหาร ได้รับการบูรณะในสมัยรัชกาลที่ ๑ และรัชกาลที่ ๓ ตัววิหารมีลักษณะไทยผสมจีน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบดินเผาซ้อนฟ้าใบระกาปูนปั้น ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปทรงเครื่องจำนวนมากกว่า ๒๐ องค์ นับได้ว่าเป็นพระวิหารที่มีพระพุทธรูปทรงเครื่องประดิษฐานอยู่มากที่สุดในกรุงเทพมหานคร

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

ลู่วงสมัยรัตนโกสินทร์
เกิดเป็นสำนักการศึกษาแห่งราชสกุล

กาลเวลาผ่านมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ **พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑)** ทรงย้ายเมืองหลวงและพระบรมมหาราชวังมาตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามพระราชวังเดิม คือด้านทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาหรือที่เรียกว่าฝั่งพระนครในปัจจุบัน ครานั้น ได้โปรดให้พระราชโอรส คือ **สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร** ได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์ทั้งวัดแจ้งและวัดท้ายตลาด รวมถึงสร้างเสนาสนะสงฆ์ขึ้นเสียใหม่

นอกจากนี้ ยังโปรดให้**สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี(นาง)** ผู้เป็นพระอัครมเหสี สร้างพระอุโบสถขนาดกลางทรงไทยตกแต่งวิจิตรงดงามขึ้นภายในบริเวณวัดท้ายตลาด เมื่อแล้วเสร็จจึงได้โปรดให้พระสงฆ์มาอยู่จำพรรษา โดยโปรดให้**พระมหาศรี เปรียญเอก วัดราชสิทธิาราม เป็นพระเทพโมลี** พร้อมคณะพระอันดับมาครองวัดท้ายตลาด นับเป็นปฐมเจ้าอาวาสของวัดโมลีโลกยารามในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาท่านได้รับพระราชทานสถาปนาขึ้นเป็น **“พระพุทโธโมฆาจารย์”**

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จสวรรคต สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็น **พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒)** ครั้นนั้น ได้ทรงบูรณะวัดแห่งนี้เพิ่มเติม พระราชทานนามวัดท้ายตลาดเสียใหม่ว่า

วัดพุทไธสวรรย์ หรือ **วัดพุทไธสวรรยาวาศรววิหาร** เพราะมีความใกล้ชิดพระราชวงศ์นั่นเอง

ในช่วงเวลานั้นเอง วัดโมลีโลกยารามได้มีเจ้าอาวาสรูปที่ ๒ ซึ่งมีความปรารถนาเรื่องด้านภาษาศาสตร์ พุทธศาสตร์ ไหราศาสตร์ และวิชาการแขนงอื่นทุกด้าน นามว่า **พระพุทโธโมฆาจารย์(ขุน)**

เนื่องจากในยุคสมัยนั้น การศึกษาศิลปวิทยาการต่างๆ ยังคงมีจุดศูนย์กลางรวมกันอยู่ที่วัด **พระสงฆ์ คือ ครู ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับศิษย์** ทั้งที่เป็นพระเณรและฆราวาส ครั้นนั้นพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงมีพระราชศรัทธาในเจ้าอาวาสคือพระพุทโธโมฆาจารย์(ขุน) เป็นอย่างมาก เพราะท่านมีความพร้อมด้วยวิชาความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งคฤหัสถ์ธรรมและเพียบพร้อมด้วยศีลาจารวัตรอันงดงาม พระองค์จึงได้โปรดให้พระราชโอรสแทบทุกพระองค์เสด็จมาทรงพระอักษรที่วัดโมลีโลกยารามโดยมีพระพุทโธโมฆาจารย์(ขุน) เป็นผู้สอน ซึ่งในจำนวนพระราชโอรสทั้งหมดนั้นมีถึง ๓ พระองค์ที่ได้เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ในเวลาต่อมา ได้แก่ **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) และ พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว**

และนี่คือจุดเริ่มต้นของหน้าประวัติศาสตร์ **สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ในฐานะสำนักการศึกษาแห่งราชสกุล** ซึ่งจะได้ดำเนินการสืบสานเรื่องราวอันล้ำค่าต่อมาในอีกหลายชั่วอายุคน....

พระอุโบสถที่ **สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี (นาง)** ทรงสร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ได้รับการบูรณะอีกครั้งในสมัย**พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔)** มีลักษณะทรงไทยยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ หลังคามุงกระเบื้องเคลือบ ขื่อฟ้าใบระกาไม้สัก ลงรักปิดทอง หน้าบันมี **ตราไอยราพรต** (ตราประจำแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ ๔) ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย นามว่า **พระพุทโธโมลีโลกนาถ** มีพุทธลักษณะงดงามยิ่ง เป็นที่สักการบูชาของพระเจ้าแผ่นดินและราษฎรมาตั้งแต่เริ่มต้นยุคกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

เรื่องรองส่องประกาย สร้างชื่อในฐานะสำนักเรียนบาลี

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

“หอสมเด็จ” อนุสรณ์แห่งศิษย์ เชิดชูผู้เป็นอาจารย์

ต่อมาถึงสมัย **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓)** ยุคสมัยนี้นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่ยอดฝีมือโลกยารามราชวรวิหาร มีความเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด ด้วยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ให้งดงามใหม่ทั้งพระอาราม สร้างหอพระไตรปิฎก หอระฆัง นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานสถาปนาพระพุทธรูปทองคำซึ่งเป็นที่เคารพบูชา เมื่อทรงพระเยาว์ และเป็นพระกรรมวาจาจารย์เมื่อทรงผนวช ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ **“สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์”** และในรัชสมัยนี้เองที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์(ขุน) ได้มรณภาพลงอย่างสงบ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงดำริที่จะสร้างสิ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงความกตัญญูของศิษย์ที่มีต่อผู้เป็นพระอาจารย์ขึ้น ในครั้งนั้นจึงได้โปรดให้สร้าง **หอสมเด็จ** หรือ **หอพระเจ้า** ขึ้นภายในวัดโมลีโลกยาราม

หอสมเด็จ เป็นอาคารทรงไทยก่ออิฐถือปูน กว้าง ๔ เมตร ยาว ๘.๖๐ เมตร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ **หลวงกัลมาวิจิตร เจ้ากรมช่างปั้นขัว** และ **อาจารย์ฉิม กรมราชบัณฑิต** ปั้นรูปหล่อของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ขุน) ขนาดเท่า

องค์จริง ประดิษฐานไว้ภายใน รอบนอกอาคารโปรดให้สร้างเจดีย์ ๔ องค์ล้อมรอบ เจดีย์ด้านฝั่งขวา ๒ องค์ เก็บพระเมสสิของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจดีย์ด้านฝั่งซ้าย ๒ องค์ เก็บพระเมสสิของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนทางด้านล่างของหอสมเด็จ สร้างเป็นขั้นฐานกว้าง ๖.๕๐ เมตร ยาว ๒๑.๕๐ เมตร แบ่งเป็นช่องๆ ด้านในแต่ละช่องโปรดให้ปั้นรูปทหารฝรั่ง ซึ่งสันนิษฐานว่าเปรียบเสมือนตัวแทนของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีกบฏการทรงชุดทหารเรือแบบฝรั่งอยู่รายรอบฐาน

ดังนั้น หอสมเด็จจึงมีความหมายเปรียบได้กับ อนุสรณ์สถานอันเป็นสัญลักษณ์เชิดชูสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์(ขุน) โดยมีพระเมสสิของทั้งสองพระองค์เป็นสิ่งที่ประดับพระอาจารย์ไว้รอบด้าน และมีรูปปั้นทหารฝรั่งอันเป็นสัญลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวคอยเป็นผู้อารักขา

นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้พระราชทานนามวัดใหม่จากชื่อ วัดพุทไธสวรรย์เป็น **วัดโมลีโลกยสุธาราม** ซึ่งนอกจากจะมีความหมายเป็นมงคลว่า **ยอดของโลก** แล้ว ยังมีความหมายสอดคล้องกับพระเมสสิที่ประดิษฐานอยู่ ณ พระอารามแห่งนี้ในอีกทางหนึ่งด้วย

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

(บน) ภายในหอสมเด็จมีรูปปั้นสมเด็จพระพุฒาจารย์
(ซ้ายล่าง) รูปปั้นทหารฝรั่งรายรอบฐาน
(ขวาล่าง) เจดีย์บรรจุพระเมสสิพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระอนุชาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเกลี้ยกลัวยุทธราชสมบัติต่อจากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) ได้ทรงสถาปนาพระเจ้าน้องยาเธอเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (พระมหาอุปราช) หรือที่ออกพระนามกันว่า **วังหน้า** และให้มี**พระราชอิสริยยศเทียบเท่าพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่ ๒** เสมอด้วยพระองค์ ทั้งนี้ด้วยพระปรีชาสามารถในหลายๆ ด้านของพระองค์ โดยเฉพาะด้านการทูตและการทหารเรือ (*เครดิตภาพ : หนังสือเรื่องกษัตริย์วังหน้า*)

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

สร้างชื่อในฐานะสำนักเรียนบาลีที่ยอดเยี่ยม

เมื่อสิ้นยุคสมัยของ **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์(ขุน)** แล้ว ในช่วงเวลาต่อมา **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม ป .๙)** ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ในยุคนี้เอง ถือได้ว่าเป็นยุคที่สำนักเรียนวัดโมลีโลกยารามสร้างชื่อเสียงขึ้นเป็นสำนักเรียนบาลีที่ยอดเยี่ยม ทั้งนี้เพราะ **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม)** นั้นเป็นปราชญ์เปรียญ ๙ ประโยค มีความเป็นอัจฉริยะด้านภาษาบาลี ศึกษาจนแตกฉานและเป็นถึงกรรมการสอบพระบาลีในพระบรมมหาราชวัง ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้ผู้คนต่างรู้จักวัดโมลีโลกยารามในฐานะ **สำนักเรียนภาษาบาลียุคแปลด้วยปาก** ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นพลุแตกในยุคนั้น

พระราชทานนามวัดใหม่ “วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร”

ครั้นมาถึงสมัย **พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔)** วัดโมลีโลกยาราม จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่อีกครั้ง

สันนิษฐานกันว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงเป็นปราชญ์ด้านภาษาบาลี ได้ทรงพระราชทานนามวัดใหม่ให้มีความคล่องจองไพเราะ ถูกต้องตามหลักอักขรวิธีของภาษาบาลีมากขึ้น โดยทรงให้เปลี่ยนชื่อจากวัดโมลีโลกยสุธาราม ขนานนามวัดเสียใหม่ว่า **วัดโมลีโลกยาราม** อันมีความหมายว่า **ที่สุดของโลก**

ต่อมา ในสมัยของ **พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)** ได้โปรดให้มีการจัดลำดับชั้นวัดวาอารามในประเทศไทยใหม่เสียทั้งหมด ครั้นนั้นวัดโมลีโลกยารามในฐานะวัดที่ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาถึง ๔ รัชกาล จึงได้ถูกจัดเป็น **พระอารามหลวงชั้นโท ราชวรวิหาร** ได้รับการขนานนามชื่อวัดใหม่ว่า **วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร** จวบจนถึงปัจจุบัน

หอพระไตรปิฎก และ หอระฆัง ที่ **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว** ได้ทรงสร้างไว้ ปัจจุบันยังคงตั้งอยู่วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร โดยหอพระไตรปิฎกซึ่งเป็นอาคารไม้สักทรงไทยได้รับการบูรณะครั้งแรกในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)** ต่อมาทรุดโทรมลงอีก ในปี พ.ศ.๒๕๕๕ ยุคของ**พระเมธีวราภรณ์ (สุทัศน์ ป.ธ .๙)** ปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๗) มีสมณศักดิ์ที่ **พระราชปริยัติโมลี เจ้าอาวาสรูปที่ ๑๓** จึงได้ร่วมกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และกรมศิลปากรบูรณะจนสวยงามดังเดิมอีกครั้ง

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

แต่ทกสรรพสิ่ง...
ล้วนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง

เข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลง

ปี พ.ศ.๒๔๗๕ ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และภายใต้ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้เอง ที่สังคมไทยเกิดการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทักษะคน ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนถึงระบบการศึกษาของประเทศไทย

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การศึกษาหลักของไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การเล่าเรียนของเด็กๆ เปลี่ยนสถานที่จากวัดไปสู่โรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ ค่านิยมของการศึกษา ประเมินกันที่ผลคะแนนและความสำเร็จในการเลื่อนระดับชั้นตามรูปแบบการศึกษาตะวันตก แม้กระทั่งในกลุ่มพระภิกษุสามเณรเอง ในระยะเวลา ๒๐ - ๓๐ ปีล่วงมาแล้ว ต่างก็พากันหันไปศึกษาวิชาสามัญในโรงเรียนตามกระแสนิยมเสียเกือบทั้งหมด

ในยุคนี้ไม่มีใครมาเรียนที่วัดกันอีกแล้ว.....การศึกษาของวัดเริ่มถูกละเลย.....ทอดทิ้ง....บริเวณต่างๆ ของวัดที่เคยคึกคัก มีกลุ่มลูกศิษย์และพระอาจารย์จับกลุ่มเล่าเรียนเขียนอ่านกันอย่างกระตือรือร้น กลับถูกแทนที่ด้วยความเงียบเหงาเปล่าร้าง.....และนี่เองคือปัจจัยสำคัญที่นำสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ก้าวเข้าสู่ยุคที่ตกต่ำและย่ำแย่ที่สุดนับตั้งแต่ที่เคยก่อตั้งมา

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดิ์ธรรมที่ยังมีชีวิต

ត្រឡប់មកវិញ
ដើម្បីអានសៀវភៅ

ฟื้นสำนักเรียนภาษาบาลีขึ้นอีกครั้ง

เป็นเวลานับเกือบ ๖๐ ปีที่สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ตกอยู่ในความเงียบเหงา ถูกกลืนหายจากสังคม ไร้แม้ผู้คนให้ความสนใจหรือรู้จัก จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ **พระรัตนมุนี (โสม ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ.๗) ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสรูปที่๑๑** ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาภาษาบาลีสำหรับพระภิกษุในวัด จึงได้มีปณิธานแน่วแน่ที่จะฟื้นฟูสำนักเรียนวัดโมลีโลกยารามที่เคยรุ่งเรืองในอดีตให้คืนกลับมามีชีวิตขึ้นอีกครั้ง โดยได้ยื่นเรื่องขอจัดตั้งเป็นสำนักเรียนอย่างเป็นทางการต่อมหาเถรสมาคม และได้รับอนุมัติให้เป็นสำนักเรียน ได้**เปิดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรม ในปี พ.ศ.๒๕๓๔** นั่นเอง

แต่ทว่าด้วยสภาพที่ไม่แข็งแรงของพระรัตนมุนี จึงทำให้การฟื้นฟูสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ทำได้เพียงในระยะแรกเท่านั้น เมื่อท่านเริ่มอาพาธมากขึ้น สำนักเรียนที่ยังไม่มั่นคงเท่าไรนัก ก็เริ่มกลับมาทรุดโทรมลงอีกครั้ง แต่ละปีมีพระภิกษุสามเณรสอบผ่านเพียง ๑ - ๑๐ รูปเท่านั้น

เมื่อพระรัตนมุนี (โสม ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ.๗) มรณภาพลงในปี พ.ศ.๒๕๔๐ **พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ ป.ธ.๘) ต่อมาปี ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานสถาปนาเป็นที่ พระพรหมกวี ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสรูปที่ ๑๒** โดยได้นำพระเถรอนุจร ๑๙ รูป จากวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์และวัดอื่นๆ มาช่วยฟื้นฟูสำนัก ด้วยพื้นฐานที่ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจการศึกษาพระบาลี เชื่อว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะขับเคลื่อนพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน จึงได้มีการสานต่อปณิธานการฟื้นฟูสำนักเรียนต่อจากพระรัตนมุนีที่ได้เริ่มไว้อย่างต่อเนื่อง

ท่านได้ปฏิรูประบบการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรมของสำนักใหม่ทั้งหมด เน้นความเข้มแข็งด้านวิชาการ ตลอดจนการบริหารงานบุคลากร ส่งผลให้แต่ละปีมีพระเถรสำนักเรียนวัดโมลีโลกยารามสอบผ่านในจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จากวัดที่คนไม่เคยรู้จัก กลายเป็นวัดที่มีชื่อเสียงด้านการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จนในที่สุด ปี พ.ศ.๒๕๕๐ **วัดโมลีโลกยารามก็สร้างชื่อเสียงสูงสุดด้วยการเป็นสำนักเรียนที่มีพระเถรสอบผ่านในจำนวนมากกว่า ๘๐ รูป สร้างสถิติเป็นอันดับหนึ่งของวัดและสำนักเรียนในกรุงเทพมหานครได้อย่างน่าภาคภูมิใจโดยใช้เวลาฟูมฟักพัฒนาถึง ๙ ปีเต็ม**

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

ชื่อเสียงที่เป็นกับความจริงที่เห็น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ยังคงเติบโตและสร้างชื่อเสียงมากขึ้นเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง หลังจากทีพระพรหมกวี (วรวิทย์ คงคปญฺโญ ป.ธ.๘) ได้มรณภาพลง **พระเมธีวราภรณ์ (สุทัศน์ วรทสฺสี ป.ธ.๙) ต่อมา (พ.ศ.๒๕๕๖) ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ที่ พระราชปริยัติโมลี ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ ๑๓** สืบสานปณิธานงานการศึกษาต่อจากพระพรหมกวีผู้เป็นพระอุปัชฌาย์อย่างเข้มแข็ง

"หลวงพ่พระพรหมกวีเป็นคนที่มีรักการศึกษามาก ท่านเห็นว่าการศึกษว่าเป็นตัวขับเคลื่อนพระศาสนา ทำให้พระเถรรู้รอบด้าน โดยเฉพาะ**รู้ในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่หรือรู้ตัวเอง (Self-realization) หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า learning to be** ปัจจุบันคนไทยเรียนแค่ **learning to know เรียนเพื่อรู้กับ learning to do เรียนเพื่อนำมาปฏิบัติ แต่แท้จริงเราควรจะ learning to live together เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับ learning to be เรียนเพื่อให้รู้ในสิ่งที่ตัวเองเป็น** ดังนั้น พระเถรจึงต้องเรียนเพื่อเป็นพระเถรที่ดี **นี่คือสิ่งที่ดีที่สุดแต่ก็ยากที่สุด การเรียนบาลีจะช่วยให้พระเถรเป็นพระเถรที่ดีได้** เพราะทำให้รู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร ควรปฏิบัติอย่างไร ความรู้อย่างอื่นนอกเหนือจากนี้ล้วนเป็นแค่เปลือกเท่านั้น เพราะฉะนั้น เราในฐานะผู้สืบสานต่อ ก็มีปณิธานว่าจะต้องทำต่อจากท่าน และทำให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อเป็นการสนองคุณท่านเหมือนลูกทำดีกว่าพ่อแม่ มีศีลมีธรรมมากกว่าพ่อแม่ จัดเป็น**อภิชาตบุตร**" พระราชปริยัติโมลีกล่าว

การเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีที่สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม เป็นไปอย่างเข้มงวด การเรียนการสอนในแต่ละวันเริ่มต้นตั้งแต่ภาคเช้าไปสิ้นสุดที่เวลาเกือบสองยาม หมุนเวียนไปเช่นนี้ไม่มีวันหยุด กิจวัตรของพระภิกษุสามเณรในแต่ละวันมีเพียงการออกบิณฑบาตในตอนเช้า ทำวัตรสวดมนต์ หลังจากนั้นเวลาทั้งหมดคือการศึกษาพระธรรมวินัย บางครั้ง นักเรียนใหม่ที่ยังคุมตัวเองไม่ได้ สำนักจะเข้มงวดหรือจำกัดสิทธิบางประการ เช่น การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรทัศน์ เป็นต้น

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

“โทรศัพท์เครื่องเดียวเคยทำให้พระเณรต้องลาสิกขา ล้มเหลวในชีวิตมาแล้ว เพราะควบคุมตัวเองไม่ได้ ขาดระเบียบวินัย คนที่ปฏิเสธเทคโนโลยีไม่ใช่คน คร่ำครึ แต่ต้องใช้ให้เป็น ให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ให้มันครอบงำเรา การศึกษาที่แท้จริงประกอบด้วย การใช้อายตนะทั้งหมดของร่างกายเรียนรู้ รับรู้ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการศึกษา มีเพื่อส่งเสริม ไม่ใช่ฆ่าเหมาหรือมอมเมา” พระราชปรียัติโมลีกล่าว

ปณิธานอันแน่วแน่ของพระราชปรียัติโมลีได้ปรากฏออก ผลอันงดงาม ด้วยการสร้างสถิติเป็นวัดที่มีพระเณรสอบผ่าน หลักสูตรพระปริยัติธรรมในจำนวนสูงสุดของกรุงเทพมหานครมา อย่างต่อเนื่อง นับแต่ดำรงตำแหน่งรักษาการเจ้าอาวาส ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีผู้สอบได้ ๑๐๒ รูป เมื่อดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสมีผลงาน สอบดังนี้ ปี พ.ศ.๒๕๕๕ มีผู้สอบได้ ๑๐๔ รูป ปี พ.ศ.๒๕๕๖ มีผู้ สอบได้ ๑๒๔ รูป และปี พ.ศ.๒๕๕๗ มีพระเณรสอบผ่านในจำนวน สูงถึง ๑๕๘ รูป คิดเป็น ๘๑% นับเป็นสถิติสูงที่สุดทั้งปริมาณและ คุณภาพของสำนักเรียนในเมืองหลวงทีเดียว

ชื่อเสียงและความโดดเด่นในด้านการเรียนการสอนพระ ปริยัติธรรมโดยเฉพาะภาษาบาลีของสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ได้ดึงดูดพระเณรผู้ใฝ่รู้และสนใจในการศึกษาพระธรรมจากทั่วทุกทิศ ของประเทศไทย ให้พากันเดินทางมาขอเล่าเรียนเป็นศิษย์ ณ วัดแห่ง นี้มากขึ้นเรื่อยๆ จากจำนวนสิบกลายเป็นจำนวนร้อย จนในที่สุด

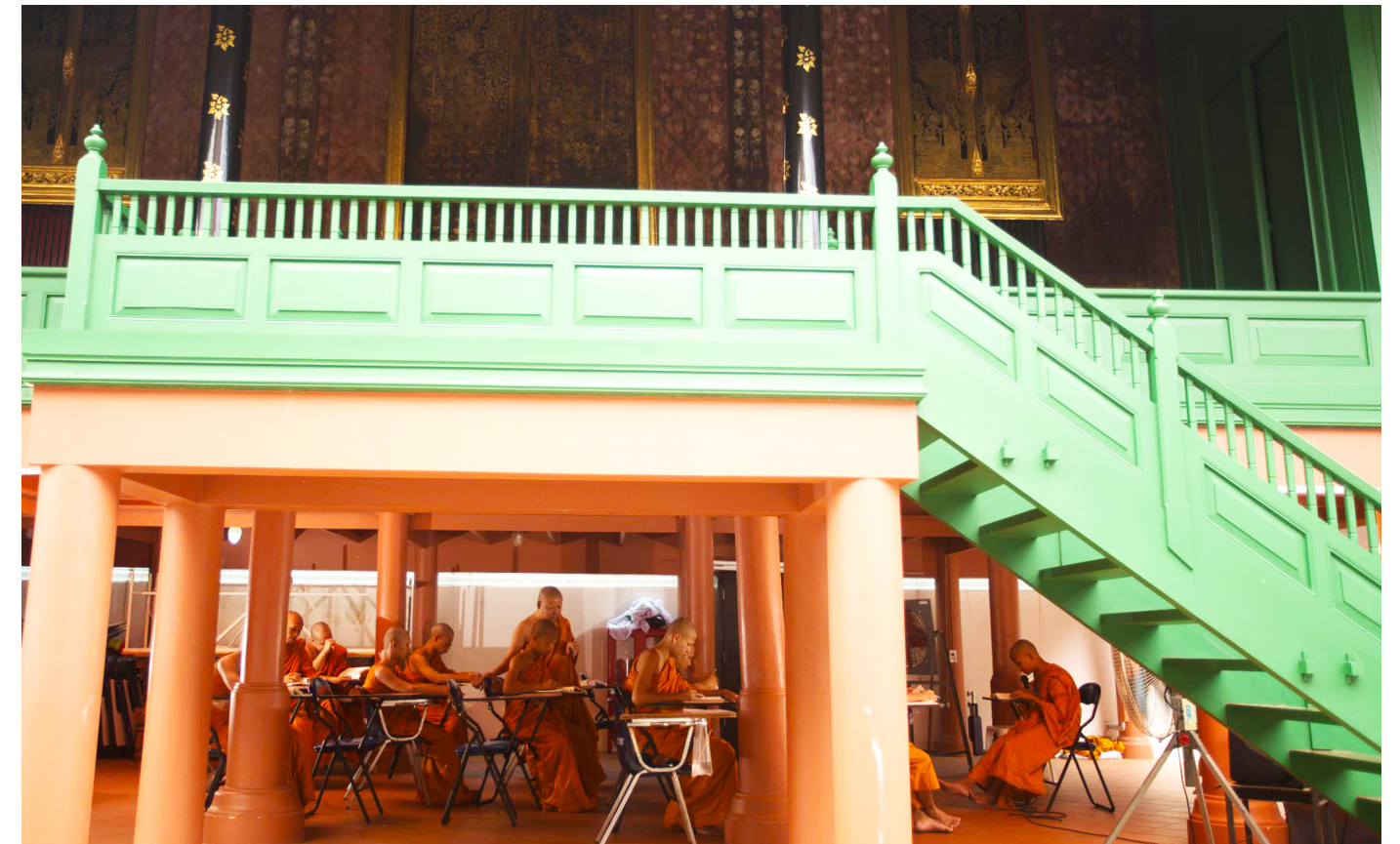

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

แต่ละปีมีพระเณรเดินทางมาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมอยู่ที่วัดโมลีโลก ยารามมากถึง ๒๐๐ - ๓๐๐ รูป ทั้งๆ ที่สถานที่ของวัดสามารถรองรับ ได้เพียงแค่ ๕๐ - ๗๐ รูปเท่านั้น

“วัดโมลีโลกยารามมีจุดอ่อนคือความไม่สมบูรณ์รอบด้าน พื้นที่วัดมีน้อย อยู่อย่างแออัด ที่ฉันภัตตาหารไม่พอ สถานที่เรียน ไม่เพียงพอ ต้องกางเต็นท์เรียนบ้าง เรียนใต้ถุนกุฏิบ้าง แต่เราเชื่อ ว่าสำหรับพระเณรที่มุ่งมั่นตั้งใจจริงแล้ว สิ่งเหล่านี้ไม่เป็นอุปสรรค” พระราชปรียัติโมลีกล่าวถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนของวัดโมลี โลกยารามในปัจจุบัน

ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่หากเราได้มาเยี่ยมชมเยือนวัดโมลี โลกยารามในวันนี้ (พ.ศ.๒๕๕๗) เราจะได้เห็นภาพพระเณรมากกว่า ๒๐๐ รูป รวมตัวกันเล่าเรียนเขียนอ่านภาษาบาลีอยู่ในอาคารเก่าๆ หลังเล็กๆ บริเวณกุฏิเจ้าอาวาสบ้าง ตามเต็นท์เรียนกลางแจ้งบ้าง ใน เวลาคันก็ฉันกันอย่างแออัด ในเวลาอนกก็เป็นไปอย่างอัตคัด ทั้งหมด นี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดความพยายามในการก่อสร้างอาคารโมลี ปริยัติยารณเฉลิมพระเกียรติขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่เรียนบ้าง ปฏิบัติ ธรรมบ้าง บำเพ็ญกุศลบ้าง โดยดำเนินการก่อสร้างมาตั้งแต่สมัย พระพรหมกวี

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

"...วัดโมลีโลกยารามไม่เคยคิดที่จะจำกัดจำนวนผู้เรียน ใครใคร่เรียนนักระรม-บาลีเรารับทั้งหมด แต่ก็มีกระบวนการคัดกรองภายหลัง เพราะเชื่อว่าธรรมะของพระพุทธเจ้าคือสิ่งที่ดีที่สุด เราควรหาสถานที่เพิ่มเติมให้พระเณรได้เรียนให้มากที่สุด ...การศึกษาภาษาบาลีอาจจะไม่เหมือนการศึกษาทางโลกที่พยายามผลักดันให้ทุกคนจบการศึกษาออกไป ๑๐๐% แต่การเรียนภาษาบาลีเป็นกระบวนการคัดสรรคน ต้องใช้ได้จริงๆ ถึงจะสอบผ่านได้ มารับใช้พระศาสนา...เพราะเป้าหมายของการเรียนพระปริยัติธรรม ก็คือการได้คนดี มีความรู้ มีเจตคติที่ดีงาม มาสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา ถ้าพระเณรเรียนสำเร็จแล้วไม่ลาสิกขาเสียก่อน เราก็จะได้คนรุ่นหลังมาดูแลสืบทอดพระศาสนาให้คงอยู่ต่อไป" พระราชปริยัติโมลีกล่าวในท้ายที่สุด

ก้าวต่อไปของสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ใครคือผู้ตอบและชี้ทาง?

เส้นทางการเดินทางของสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม หากเปรียบเหมือนชีวิตของคนๆ หนึ่ง คนผู้นี้คงได้เดินผ่านเรื่องราวมากมาย นับตั้งแต่วันที่ได้อำนาจ ล้มลุกคลุกคลาน เติบโตอย่างแข็งแกร่ง เผชิญกับโลกอย่างสดใส จนกระทั่งผ่านช่วงเวลาอันโหดร้าย และสามารถกอบกู้สถานการณ์กำลังกายใจให้กลับมาเย็นสู่โลกต่อไปได้อย่างเข้มแข็งอีกครั้ง

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูนียวัตถุ ตลอดจนสิ่งก่อสร้าง ในบริเวณพระอารามเป็นหลักฐานและประจักษ์พยานที่ทำหน้าที่ส่งต่อเรื่องราวอันล้ำค่า ถ่ายทอดความภาคภูมิใจจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่การรับรู้ของคนอีกรุ่นหนึ่งอย่างแจ่มชัด แต่แน่นอนว่าสายธารแห่งกาลเวลาไม่เคยที่จะหยุดนิ่ง การเดินทางของสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม จึงยังมีได้จบลงแต่เพียงเท่านี้

วันนี้ สิ่งที่เราเห็นประจักษ์ชัดและสัมผัสได้ในความรู้สึก นั่นคือ **ปณิธานความมุ่งมั่นของวัดเล็กๆ แห่งหนึ่ง ที่พยายามอย่างยิ่งยวดที่จะยืนหยัดในเส้นทางการศึกษาพระปริยัติธรรมตามรอยคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** เป้าหมายแห่งการเป็นสำนักเรียนที่จะทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะพระภิกษุสามเณรรุ่นแล้วรุ่นเล่าให้เติบโตเป็นพระภิกษุสามเณรที่ดี ทำหน้าที่สืบทอดต่อพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ จะยังคงเป็นภาระอันหนักอึ้งที่วัดโมลีโลกยารามต้องเผชิญหน้าต่อไป และหากมีใครเกิดตั้งคำถามว่า ภาระเหล่านี้จะต้องใช้เวลาอีกนานแค่ไหนจึงจะสิ้นสุด และจะสำเร็จออกดอกผลได้ดังตามจริงแท้สักเพียงใด คำตอบของคำถามคงมิใช่เพียงแค่เจ้าอาวาส พระอาจารย์ของสำนัก พระสงฆ์สามเณรผู้เล่าเรียนเท่านั้นที่จะเป็นผู้ตอบ เพราะแท้จริงแล้วส่วนหนึ่งคงเป็นหน้าที่ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ของสังคม ชุมชน และพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ที่จะต้องช่วยกันค้นหาคำตอบ และชี้ทางออกให้กับคำถามเหล่านี้ด้วยเช่นกัน

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

ทำความเข้าใจการศึกษาพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี เรียนไปเพื่ออะไร?

คำว่า **ปริยัติธรรม** มีความหมายว่า **ธรรมที่พึงศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ พระพุทธพจน์หรือพระไตรปิฎก** พุฒ่ายๆ ก็คือ การเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั่นเอง

การศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นระบบการศึกษาของพระสงฆ์โดยพระสงฆ์และเพื่อพระสงฆ์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อเนื่องมาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ก่อนสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) การศึกษาของพระสงฆ์เป็นการเรียนที่ตัวพระไตรปิฎกโดยตรง ซึ่งเป็นการศึกษาที่ยากและต้องใช้เวลา นานมาก ต่อมา ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ออกเป็น 2 หลักสูตร คือ **การเรียนแผนกบาลี** หมายถึง **การเรียนพระไตรปิฎกโดยตรงส่วนหนึ่ง ร่วมกับการเรียนเนื้อหาพระไตรปิฎกที่มีพระอรหันตภิกษุมาเขียนอธิบายพุทธประสงค์อีกทีให้เข้าใจได้** และ**การเรียนแผนกธรรม** หมายถึง **การเรียนคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ได้รับการแปลจากภาษาบาลีมาเป็นภาษาไทยแล้ว**

เนื่องจากภาษาบาลีเป็นภาษาที่ยาก ดังนั้น **การเรียนบาลีจึงจำเป็นต้องอาศัยความขยัน อดทน ทุ่มเทและมุ่งมั่นมากเป็นพิเศษ** และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอบเปรียญแต่ละประโยค กว่าที่จะสอบผ่านได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย พระภิกษุสามเณรบางรูปต้องใช้เวลามากกว่า ๑๐ ปี จึงจะสอบผ่านเปรียญสามประโยค ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนบาลี มิใช่การผลักดันให้สำเร็จออกไปทำงานในสังคมเหมือนการศึกษาทั่วไป แต่แท้จริงคือ**การคัดคนที่ดีที่สุด พร้อมที่สุด เพื่อสืบต่อพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนต่อไป**

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

ร่วมสานต่อลมหายใจการศึกษาพระปริยัติธรรม ณ สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม

บุญชี สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ธนาครกรุงไทย สาขาปากคลองตลาด บัญชีอมทรัพย์เลขที่ ๑๖๐-๐-๐๕๐๗๑-๙ เพื่อใช้เป็นทุนบริหารงานการศึกษาพระปริยัติธรรมของสำนักเรียน ทุนการศึกษาพระภิกษุสามเณร และค่าน้ำค่าไฟของวัด

บุญชี กองทุนภัตตาหาร-น้ำปานะ วัดโมลีโลกยาราม ธนาครกรุงไทย สาขาปากคลองตลาด บัญชีอมทรัพย์เลขที่ ๑๖๐-๐-๐๕๐๗๓-๕ เพื่อใช้เป็นทุนค่าภัตตาหาร-น้ำปานะประจำวัน

บุญชี กองทุนก่อสร้างอาคารโมลีปริยัตยากร วัดโมลีโลกยาราม ธนาครไทยพาณิชย์ สาขادنอนิสรภาพ บัญชีอมทรัพย์เลขที่ ๑๐๗-๒๒๐๐๖๕-๘ เพื่อใช้เป็นทุนสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ อาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะสงฆ์

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปริยัติธรรมที่ยังมีชีวิต

“พระเณรต้องเรียน
เพื่อเป็นพระเณรที่ดี
นี่คือสิ่งที่ดีที่สุด
แต่ก็ยากที่สุด”

ขอขอบคุณ

มูลนิธิพุทธรักษา

องค์กรสร้างสรรค์เพื่อสังคม iCARE

วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร

ที่ปรึกษา

พระราชปรีดีโมลี (สุทัศน์ ป.ธ.๙, ป.ร.ด.)

ธรากร กมลเปรมปิยะกุล

เรียบเรียง

วันทนีย์ เจียรสุนันท์

ช่างภาพ

ชาติตระการ โกศล

ผู้ช่วยช่างภาพ

ธนวรรณ บุตรบำรุง

ประสานงาน

ฉันทนา สนานคุณ

กว่า ๒๐๐ ปี
ประวัติศาสตร์ปรีดีธรรมที่ยังมีชีวิต

สนับสนุนโดย

